

V DRUGIH DRŽAVAH.

Italija bo povečala število vojnih ladij. Italija hoče doseči s Francijo enako pomorsko moč in radi tega bo zgradila leta 1930 29 novih bojnih ladij, ki bodo povečale italijansko mornarico za 42.900 ton.

Avstrijski kancler v Parizu. Avstrijski kancler dr. Schober se je mudil v Parizu glede sklenitve posojila za financiranje gospodarskega programa v Avstriji, katerega prvi del obsega modernizacijo telefonskega omrežja ter modernizacijo cest, posebno železnic.

Republikansko gibanje na Španjolskem. — Republikanska agitacija na Španjolskem se vedno bolj širi. Najbolj opasno za sedanji položaj je gibanje za avtonomijo Katalonije, kateremu se je pridružil prvič v zgodovini gibanje za avtonomijo Baskov. Katalonci, ki se ponajajo, da so vrgli vladno Primo de Rivero, so začeli svoj stari avtonomični pokret na popolnoma novi podlagi, zahtevajoč v govorih in tisku izrečno zvezo španske republike. To geslo je izdal vodja katalonizma polkovnik Macia, ki se od leta 1926 dalje, ko je bil uprizoril upor proti Primo de Riveri, nahaja v Bruslju, kamor je iz Španije zbežal. Katalonci zahtevajo od vlade generala Berenguera, da Maciji nemudoma dovoli povratek v domovino. Macia je po svojih pristaših zanetil medtem avtonomistično gibanje tudi v mali baskiški provinci, ki naj se prikloni Kataloniji. Ta agitacija se širi iz Pamplone. Katalonski pokret ni samo sam na sebi jak, ampak ima podporo tudi v španskih republikancih, ki čedalje bolj nastopajo proti monarhiji.

Iz uporne Indije. Ghandijeva akcija glede bojkota napram Angležem v Indiji se nadaljuje. Po mestih se množijo krvavi spopadi med uporniki, policijo ter vojaštvom. Angleška vlada je poslala v Indijo krog otoka Malte zbrano vojno brodogradnjo in povečuje število vojaštva v Indiji. Indijski podkralj lord Irwin je pripravljen, da zaduši upor tudi s silo, vendar bo poizkusil kot eden najboljših upravnikov vsa sredstva, da zaduši Ghandijevo gibanje mirnim potom.

Letošnja posvstovanja male antante bodo v sredi junija v Štrbskem Plesu.

Brezplačne dragocene darove je uvedla svetovna razpošiljalna ur H. Suttner za svoje odjemalce. Natančneje o tem pove nova velika ilustrirana domača knjiga, katero dobe popolnoma brezplačno tudi naši čitatelji, ako jo enostavno z dopisnico zahtevajo od strokovne urarske tvrdke H. Suttner v Ljubljani št. 992. Ta domača knjiga vsebuje v ostalem brezštevne zanimive slike moških in ženskih ur, verižic, prstanov, okrasnih predmetov in darov vseh vrst.

Predno si nabavite moške in deške obleke oglejte si konfekcijsko in modno trgovino
ŽIGA WEISS
Celje-Gaberje 5901

Židovstvo v srednjem veku.

Po razdejanju jeruzalemskega templja po rimskem cesarju Titu (70. p. Kr.) so se razkropili Judje po celem tedajnem svetu. Usoda židovstva v srednjem veku je bila z ozirom na čas ter kraj dokaj različna. Na zapadu so imeli dolgo časa v Babiloniji nekako središče in drugo domovino. Ko so jih začeli preganjati Perzijanci, se je izselilo v šestem stoletju veliko tisoč Judov iz Babilonije na Kitajsko ter v Indijo. Znano je celo samostojno židovsko kraljestvo v Indiji. Arabci so skraja Jude kruto preganjali kakor sploh vse, ki niso prisegali na Mohameda. Pozneje so živeli Židje v Španiji z Arabci v prav dobrih odnosih. Španija jim je postala druga domovina in je veljalo znamenito špansko mesto Granada za »judovsko«. Med zapadnimi Goti so bili Židje čislani državniki in med Arabci iskani — zdravniki. Na katoliškem zapadu je Jude pritiskala rimska zakonodaja. Cerkevna zakonodaja, za katero se večkrat vladarji zmenili niso, je Žide izključevala od vlade nad krščanskimi deželami. Kako bi se pa naj bili Judje na vladni držali krščanskih načel, s katerimi je bil prepojen srednji vek. Cerkev je prepovedovala Židom imeti krščanske sužnje ter posle. Istotako je bilo zabranjeno, Jude pokristjanjevati nasilnim potom. Stremljenje za trgovino je pripeljalo Jude v vsa mesta, kjer so jim bile odkazane posebne ulice in okraj, kar jih je tudi ščitilo.

V obče so bili prosti pri izvrševanju vere, poklica in zasebnega življenja. — Usodepolne za židovstvo so bile križarske vojne. Razjarjene križarske množice so uničevale Žide in njih imetje ob nemški reki Reni, na Angleškem ter Češkem. Hude čase je preživljalo židovstvo, ko je kosila po raznih pokrajinah v 14. stoletju črna kuga. Vse je bilo prepričano: Židje, katerim je prizanašala grozna morilka, so zastrupili pitno vodo. Iz Španije so bili izgnani Židje leta 1492, iz Portugalske pa leta 1496.

Vzroki židovskih preganjanj.

Vzroki srednjeveških židovskih preganjanj niso bili verski, ampak predvsem gospodarski. S pomočjo trgovine so bili Judje v posesti tedaj primanjkačega denarja. Srednjeveški vladarji in knezi so se borili med seboj, rabili so denar, katerega so jim posojevali Židje, ki so prejimali za to z najvišjih mest razne ugodnosti (privilegije). Ti izredno ugodni položaji so jim nakopali sovraštvo kristjanov. Po ugodnostih, katere so naklonili Židom nemški cesarji ter kralji, so smeli živeti po lastnih zakonih, imeli so lastna sodišča, niso jih smeli siliti, da bi prenočevali vojaštvo in prosti so bili carine. Pravoverni Židje so smeli razdediti spreobrnjenca in so smeli zahtevati odkupnino za pri njih najdene ukradene predmete. Judom je bilo v srednjem veku

dovoljeno, jemati obresti od izposojenega denarja, kristjanom ne in povrh je bila obrest. mera zelo visoka. Avstrijski privilegij iz leta 1244 je dovoljeval Židom 170 odstotkov, češki kralj Otokar jim je dovolil leta 1254 prosto obrestno višino, na Francoskem je bilo prepovedano jemati od posojene svote nad 300 odstotkov. Pod ravnokar opisanimi razmerami, so morali kristjani propasti, ako so zašli v židovsko denarno odvisnost. Povsem razumljivo je, da se je skušal marsikateri kristjan odtegniti plačilu dolga, ako je Žida ropal dolžnega pisma, ali ga celo ubil. Ob priliki prve križarske vojne so preganjali židovstvo ob Reni siromaki in tudi pri poznejših preganjanjih so iztegovali roke po judovskem imetju in življenju pokvarjeni in izprijeni kristjani.

Drugi vzrok preganjanj, ki je bil povod za njihov izbruh, so bili zločini, katerih so dolžili Žide. Da so Judje krščansko vero sramotili, je razvidno iz sklepov cerkvenih zborov, ki so prepovedovali, da ne smejo Židje hoditi po mestnih ulicah veliki teden nalepotičeni in ne smejo razobešati raznih sramotilnih podob in slik. Razven tega so verjeli v srednjem veku, da onečašča Židje svete hostije, zastrupljajo studence, morijo spreobrnjene Jude ter koljejo krščanske otroke v svrhu izrednih verskih obredov.

— — —

Papeži so ščitili Jude in v cerkveni državi ni zaznamovati niti enega preganjanja. Iz Španije ter Portugalske pregnani Židje so bili od papeža Aleksandra VI. sprejeti in naseljeni v cerkveni državi proti volji tamošnjih Judov. Vzgledu papežev so sledili tudi škofje. »Knezi in meščani so se zgrajali nad morijo, višja duhovščina je bila na strani Judov,« tako se glasi priznanje Žida Grätza za dobo križarskih vojsk.

*

Mednarodni evharistični zbor v Kartagini je začel danes ter bo trajal do nedelje. Posvečen je češčenju presv. Rešnjega Telesa. Vrši se v Kartagini, v mestu v severni Afriki, kjer je v prvih stoletjih krščanstva cvetela krščanska vera. Tukaj je živel in deloval največji cerkveni učenik sv. Avgustin, kojega tisočpetstoletnico smrti letos obhajamo. Spored evharističnega shoda je jako obsežen. Prireditve se bodo deloma tudi vršile v nekdanjem amfiteatru v Kartagini, kjer je tekla kri krščanskih mučnikov in kjer je med drugimi leta 202. tudi umrla mučeniška smrt sv. Perpetua s svojo služabnico Felicitio. Te dni pa bo mnogoštevilnejša množica, nego je bila ona pred 1727, ki je zahtevala mučeniško smrt Perpetue, povelečevala njen spomin ter častila Sinu božjega, Zveličarja sveta.

Tečaji duhovnih vaj za tretje četrtletje 1930. Za duhovnike: večkrat v mesecih junij, julij, avgust in september. — Za inteligente: od 14. do 18. avgusta. — Za moške: od 7. do 11. junija. — Za abiturijente: dva tečaja sredi julija; točen rok se bo še objavil. — Vsak tečaj